

Arbeids- og sosialdepartementet
Høringssvaret er inngitt elektronisk på regjeringen.no

Deres ref:

Vår
ref:18/349

Vår dato:
12.04.19

Innspill til høring om uføretrygd og arbeidsavklaringspenger (L) (130775)

Arbeids- og sosialdepartementet har i høringsnotat om forslag til enkelte endringer i reglene for uføretrygd mv., av 22. januar 2019, foreslått endringer i reglene for arbeidsavklaringspenger i folketrygdloven kapittel 11 og for uføretrygd i folketrygdloven kapittel 12.

KAPITTEL 3 «Revurdering av uføretrygden»

Forslag til endring av folketrygdloven § 12-10

Innledning

Behovet for hjemmel som gir NAV adgang til å revurdere ytelsen til de brukerne som jobber «svart» oppstod med det nye uføretrygdregelverket, og er meldt inn av etaten selv. NAV imøteser derved endringsforslag som gir slik hjemmel.

Departementet foreslår en endring av § 12-10 andre og tredje ledd og et nytt sjette ledd. Slik endringsforslaget er utformet, er NAVs første bekymring hvordan vi skal kunne benytte bestemmelsen til å treffe kun de tilfellene man ønsker. Den generelle ordlyden «vesentlige endringer» treffer bredt, og slike endringer kan anses å ha oppstått i mange sammenhenger.

Forslagene kan forstås som en gjeninnføring av en form for tredeling av reglene for kombinerings av inntekt og uføretrygd som kan likne en reetablering av den tidligere problematiske bestemmelsen i § 12-12. Vi kommer tilbake til dette nedenfor.

Utfordrende avgrensning

Det er ut fra forslaget ikke tydelig nok hvilke tilfeller departementet ønsker skal falle inn under bestemmelsen i § 12-10, og hvem som da eventuelt får rett til å beholde uføregraden ved at

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET // YTELSESAVDELINGEN

Postadresse: POSTBOKS 5 ST. OLAVS Plass, // 0130 OSLO

Besøksadresse : Akersgaten 64-68 // 0180 Oslo
Tel: 21 07 00 00

www.NAV.no

bare utbetalingsgraden reduseres ved inntektsoverskridelse og hvilke brukere som skal straffes ved at uføregraden reduseres/uføretrygden opphører.

Forslaget har i utgangspunktet samme innhold som folketrygdloven § 21-6 andre punktum hvor det heter: «*Skjer det en endring i forhold som har betydning for graderingen av en ytelse til livsopphold etter [kapittel 12](#), [15](#), [16](#) eller [17](#), kan det fattes nytt vedtak bare hvis endringen er vesentlig.*». Dette kommer i tillegg til meldeplikten til en stønadsmottaker som fremkommer av § 21-3 første ledd andre punktum.

NAV opplever at den foreslåtte endringen etter sin ordlyd vil kunne treffe en langt større gruppe blant brukerne enn hva man har ment. Dersom en bruker beviselig har hatt vesentlig endrede forhold – for eksempel har han blitt frisk fra alvorlig og langvarig sykdom, og stiller på NAV-kontoret for å få hjelp til å finne jobb – vil han etter ordlyden omfattes. Skulle han være så heldig å finne arbeid som gir pensjonsgivende inntekt, vil hans trygd reguleres etter § 12-14 med kun reduksjon av utbetalingsgrad. Hvis ikke, vil han etter den nye ordlyden treffes av bestemmelsen i § 12-10, og retten til uføretrygden skal revurderes. Skulle han ha meldt fra mer enn tre måneder etter at han ble frisk, har han heller ikke rett til hvilende rett. Dette mener NAV er en uakseptabel effekt av regelendringen.

Det enorme saksvolumet med over 300 000 uføretrygdete vil medføre at det ikke vil være mulig å kunne følge opp vesentlig endrede forhold i alle sakene. Slik vi har forstått det, er det heller ikke ment at det skal settes opp et eget kontrollregime for dette. Det vil derfor nærmest måtte bero på tilfeldigheter hvilke tilfeller som oppdages og sanksjoneres. Dette mener vi er svært uheldig.

Det står at reduksjon i uføretrygden på grunn av pensjonsgivende inntekt som hovedregel likevel skal behandles etter bestemmelsen i folketrygdloven § 12-14. Her stiller vi spørsmålstegn ved om det finnes tilfeller med pensjonsgivende inntekt (PGI) som skal revurderes etter §12-10.

Forholdet til arbeidslinja

Å innføre fleksibilitet i kombinasjonen inntekt og uføretrygd representerer reelt sett den viktigste endringen som ble gjennomført i forbindelse med uførereformen for å styrke arbeidslinja. Det er i den forbindelse viktig å understreke betydningen av inntektsavkortingene i § 12-14 som en sømløs og svært effektiv ordning hvor resultatet blir korrekt utbetalt uføretrygd etter gjennomført etteroppgjør.

I arbeidet med uførereformen ble det både i NAV og i departementet derfor gjort et betydelig arbeid knyttet til å fjerne alle hindre og terskler forbundet med det å kombinere uføretrygd og inntekt. I dette arbeidet var arbeidslinja helt sentral. Det ble også gjort et omfattende arbeid for å gjøre det nye regelverket kjent, og å ufarliggjøre kombinasjonen av trygd og arbeid.

Dette endringsforslaget kan i ytterste konsekvens medføre omfattende endringer i grunnpilarene knyttet til uføretrygdordningen. Med disse endringene kan man risikere at det ikke lenger alltid være lønnsomt å nærme seg arbeidsmarkedet for mottakere av uføretrygd.

Vi anbefaler ikke å gjeninnføre terskler i uføreordningen som bidrar til å redusere arbeidsinsentivene for uføretrygdde – i strid med arbeidslinja.

Forslaget om hvilende rett

Med tanke på «once only»-prinsippet fra regjeringens digitale agenda, er det å pålegge uføretrygdde å varsle NAV særskilt om ting vi får opplysninger om fra andre kilder (for å få hvilende rett) sannsynligvis i motstrid med disse føringene. Dette bør man ha med i vurderingen i det videre lovarbeidet.

På side 17 i høringsnotatet peker departementet på at NAV skal behandle brukerne ulikt, avhengig av om de melder fra om inntektsendringer før eller etter at Skatteetaten har varslet om bokettersyn. Dette mener vi vil bli praktisk sett umulig for etaten å gjennomføre, da vi ikke har innsyn i Skatteetatens eventuelle bokettersyn hos arbeidsgivere i Norge.

I dagens regler gis det kun hvilende rett til uføretrygd hvis personen i etteroppgjøråret ikke hadde rett til utbetaling av uføretrygd, se § 12-10 tredje ledd jf. § 12-14 tredje ledd. Den hvilende retten blir fastsatt i etteroppgjøret. Slik vi forstår forslaget fra departementet, utvides forståelsen av hvilende rett til også å omfatte tilfeller hvor uføretrygd fortsatt blir utbetalt. I tillegg forstås forslaget dithen at den hvilende retten skal vurderes i løpet av kalenderåret uavhengig av etteroppgjøret, se forslaget til forskriftens § 3-5. Vi er usikre på hvilken uføregrad det i slike tilfeller skal gis hvilende rett til. Det er ikke før i etteroppgjøret at endelig fastsatt utbetalingsgrad for kalenderåret er klarlagt. I ny uføretrygd gir det ikke mening å snakke om utbetalingsgrad per måned eller annen periode enn hele kalenderåret samlet (fordi uføretrygd gjennom endringene som ble gjort i uførereformen er blitt en årsytelse). Her er det behov for at departementet tydeliggjør hva som menes.

Fastsettelse av ny grad ved revurdering

Det fremgår av høringsnotatet at enhver inntektsevne utover den uføretrygdeds inntektsgrense, skal anses som en vesentlig endring. Inntektsgrensen for personer med 100 % uføregrad er 0,4 G. NAV opplever det som utfordrende å se hvordan vi skal få fastlagt ny og riktig gradering. Vi viser til at det på side 14 står følgende: "I saker hvor mottakeren av uføretrygd utfører et arbeid eller har næringsvirksomhet som ikke samsvarer med den pensjonsgivende inntekten vil det imidlertid kunne være vanskelig å fastsette en ny inntekt etter uførhet (IEU) fordi det ikke er mulig å fastslå nøyaktig omfang av arbeid og/eller inntekt". Dette vil også være problematisk med den nye bestemmelse om revurdering.

Plassering av hjemmel

NAV mener videre at vi må være varsomme med å blande midler for å ramme arbeidslivskriminalitet inn i hovedreglene for uføretrygd. Det vil kunne gi NAV utfordringer i forvaltningen av de normale uføretrygdsakene. Arbeidslivskriminalitet representerer ikke stønadsspesifikke problemstillinger.

NAV støtter innføring av regler i folketrygdloven som skal avhjelpe arbeidslivskriminalitet, men regelendringene bør vurderes plassert i generelle kapitlene i folketrygdloven, ikke i hvert enkelt stønadskapittel.

Tre ulike modeller for hvordan behandle uføretrygdde som har inntekt som overstiger fastsatt inntektsgrense

I det følgende ønsker vi å klargjøre hvordan vi opplever at forslaget til nytt regelverk vil virke for ulike brukergrupper, og hvordan vi mener de ulike bestemmelsene om kombineringsregler av inntekt og uføretrygd vil virke.

1. Kombinering av inntekt og uføretrygd som inntektsavkortet

Dette er den gruppen personer som omfattes av inntektsavkortingen etter § 12-14, som i dag, og vil automatisk gis hvilende rett ved inntekt som overskrider 80 % av oppjustert inntekt før uførhet (IFU) etter forskriftsbestemmelsen i § 3-4.

Denne opplever vi at i utgangspunktet ikke treffes av endringene.

2. Avgrensning av tilfeller som faller inn under forslag til § 12-10 andre ledd ved melding om endring i inntektsevnen

Dette er den gruppen personer som etter forslaget til endring av § 12-10 andre ledd jf. forskriftens § 3-5 andre ledd må melde fra om endring av inntektsevnen innen tre måneder.

En endring av inntektsevnen behøver ikke å ha innvirkning på den faktiske inntekten til vedkommende. Den foreslåtte meldeplikten gjelder dermed både for tilfeller hvor inntekten overstiger inntektsgrensen og for tilfeller hvor personens inntekt ikke har økt i det hele tatt. Vi tolker det slik at det er muligheten til å skaffe seg inntekt departementet mener den uføretrygdde skal melde fra om. Dette betyr at en person som har noe inntekt, men kunne hatt mer, har meldeplikt om inntektsmulighetene (i tillegg til meldeplikt om den faktiske inntekten). Den samme meldeplikt gjelder for en person som ikke har noen inntekt, men som kunne hatt en inntekt.

Forslaget kan leses slik at tilfeller hvor personen ikke overholder meldeplikten, men hvor uføretrygd og inntekt samlet for kalenderåret ikke medfører tilbakekreving i etteroppgjøret («uføretrygden reduseres på grunn av inntekt etter § 12-14»), skal revurderes med tanke på å redusere uføreggraden. Avgrensingen mot inntektsavkortingen og etteroppgjøret etter § 12-14 med tilhørende forskriftsbestemmelser blir etter vår forståelse svært krevende. Dette gjelder selv om det i forslaget til § 12-10 andre ledd andre punktum understrekes at denne gruppen ikke skal omfattes. NAV må vurdere sakene før det kan konkluderes med hvilken bestemmelse som skal anvendes. Forslaget til lovtekst er formulert slik at alle tilfeller i utgangspunktet omfattes.

Hvis departementet mener at meldeplikten skal forstås slik, må NAV undersøke alle saker med inntektsoverskridelse. I den løpende inntektsavkortingen og i etteroppgjøret må i så tilfelle NAV undersøke om og eventuelt når personen meldte fra om inntektsøkningen. Dette

må gjøres for å kontrollere hvilke tilfeller som omfattes av § 12-14 og hvilke som skal håndteres i tråd med de foreslåtte endringene. NAV antar at departementet ikke kan ha ment en slik praksisendring, og ber om at det foretas presiseringer hvor dette klargjøres.

3. Når det er vesentlig endring av inntektsevnen uten skattlagt inntekt

NAV forstår det slik at dette er den gruppen personer man ønsker å treffe med lovendringen.

Det fremkommer av høringsnotatet at all inntekt som overstiger inntektsgrensen skal anses som en vesentlig endring. Det er imidlertid noe uklart om departementet mener at det skal være ulik behandling i disse sakene avhengig av om inntekten har vært skattlagt eller ikke. Vi tolker det slik at departementet mener at all inntekt skal omfattes i denne vurderingen.

NAV må i revurderingen ta stilling til fra hvilket tidspunkt uføretrygden skal endres og i hvor stort omfang den skal endres. Dette kan bety at retten til uføretrygd opphører eller at uføregraden reduseres.

Dersom en bruker melder fra om økt inntekt to måneder etter at inntekten økte, vil meldeplikten være overholdt. Personen meldte imidlertid fra etter at Skatteetaten har varslet kontroll av arbeidsstedet.

Det fremkommer ikke av forslaget til forskriften § 3-5 at personen må være kjent med at det er varslet kontroll. Vi må imidlertid forutsette at det er tilfelle. Det er ikke selvsagt at en ansatt i et større firma vet at det har vært varslet om kontroll. NAV må vurdere om personen var kjent med varselet og om det var dette som forårsaket meldingen. Hvis det er tilfellet, kan det ikke innvilges hvilende rett til uføretrygd. Vi er usikre på hvordan saksbehandlerne skal foreta slike vurderinger og hvilken dokumentasjon departementet forutsetter at må foreligge. Det vil uansett bli et bevissspørsmål. Samtidig må vi understreke at NAV ikke har informasjon om når Skatteetaten foretar «bokettersyn» hos de ulike arbeidsgivere i Norge.

Gis det ikke hvilende rett, må NAV i revurderingen ta stilling til fra hvilket tidspunkt uføretrygden skal endres og i hvor stort omfang den skal endres. Dette kan bety at retten til uføretrygd opphører eller at uføregraden reduseres. Gis det hvilende rett må NAV vurdere hva det skal gis hvilende rett til. Også i disse tilfellene vil det være krevende å få dette til å passe inn i årsytelsesregimet som gjelder for uføretrygd. Det å konkludere med garantigrader eller hvilende rett til og fra en uføregrad midt inne i et kalenderår blir utfordrende.

Forholdet til folketrygdloven § 12-9

NAV foreslår at det samtidig vurderes en tydeligere presisering av at også uutnyttet inntektsevne tas med i fastsettelsen av inntekt etter uførhet. Dette går i dag tydeligere frem av Note 805 enn av lovteksten: «Det presiseres også at inntektsmuligheter som ikke er benyttet, skal tas med i beregningen.»

Forholdet til utlandssaker

NAV mottar sjelden opplysninger fra Skatteetaten om arbeidsinntekt i utlandet, men likevel innvilges hvilende rett til brukere i utlandet, også i tilfeller der brukere har jobbet i full stilling der. Med gjeldende regelverk mangler vi sanksjonsmuligheter i disse sakene.

Å utelukkende ta hensyn til inntektsendringer ved vurdering av hvorvidt inntektsevnen har blitt endret er problematisk i utlandssaker, gitt at norsk lønnsnivå er langt høyere enn i de fleste land, også land i Vest-Europa. Inntektsnivå før uførhet (IFU) er gitt etter et norsk lønnsnivå, med minstenivåer på 3,3 / 3,5 grunnbeløp, hvilke ofte er langt høyere enn en normal årslønn i utlandet. Når bruker jobber i land med et langt lavere lønnsnivå enn i Norge innebærer det at bruker kan jobbe i 100% stilling uten at utbetalingen av uføretrygd reduseres vesentlig.

Det er også utfordrende å få dokumentert arbeidsforholdets omfang i utlandet, men vanligvis mindre ressurskrevende å få opplysninger om brukers inntekt i utlandet. Vi ber om at departementet vurderer disse utfordringene i sitt videre arbeid med en eventuell proposisjon.

Administrative konsekvenser av forslaget

Departementet foreslår en innføring av en konkret meldeplikt for at det skal kunne gis hvilende rett til uføretrygd i visse saker. En regelendring fra at skattefastsettingen anses som overholdt meldeplikt, til at personen selv skal melde ifra innen tre måneder vil medføre til dels omfattende administrative konsekvenser for NAV. Dette er fordi NAV må undersøke om personen faktisk har meldt fra tidsnok. I tillegg må det vurderes om personen var kjent med om Skatteetaten har gjennomført eller varslet kontroll av arbeidsgiver. Det er også knyttet ekstra kompleksitet til en slik regel for brukere med flere arbeidsgivere eller brukere som har flere arbeidsforhold hos samme virksomhet.

Disse forslagene vil medføre flere revurderinger av retten til uføretrygd og deretter vurdering av eventuelle feilutbetalingssaker. Vi kan ikke se at departementet i tilstrekkelig grad har adressert i høringsnotatet hvordan de mener at NAV skal håndheve de foreslåtte endringene. Særlig gjelder dette håndteringen av de som er friske og ønsker jobb uten å lykkes med å få inntekt, men også avgrensningen mellom ordinær inntektsavkorting og etteroppgjør etter § 12-14, og konsekvensen av innføringen av meldeplikt. NAV vil måtte skille mellom de som ikke har overholdt meldeplikten etter forskriften § 3-5 og de som har hatt en vesentlig endring etter § 12-10 2. ledd. 1. pkt. Departementet har heller ikke problematisert hvordan regelendringen vil slå ut når det gjelder arbeidslinja.

Vårt forslag

NAV mener i utgangspunktet ny bestemmelse bør plasseres i et av de ikke-stønadsspesifikke kapitlene, for eksempel kapittel 21. Videre mener vi ordlyden i bestemmelsen – uavhengig av hvilket kapittel den plasseres i – bør spisses slik at den kun treffer tilfeller som omfatter «svart arbeid». Slik unngår man både at det blir risikabelt for brukere som ønsker å forsøke seg i jobb, men ikke lykkes, og også at etaten får en hjemmel det er vanskelig å etterleve med tanke på kontrollmuligheter.

Videre mener vi at endringer i systemet med hvilende rett bør vurderes nøye, slik at det ikke opprettes et nytt regime som er tungt å administrere for NAV og vanskelig å forholde seg til for brukerne. Vi viser til våre betraktninger rundt dette i avsnittene ovenfor.

KAPITTEL 4 «Beregningsgrunnlaget for uføretrygd ved tidligere mottak av arbeidsavklaringspenger»

Forslag til endring av folketrygdloven § 12-7

Innledning

Behovet for hjemmel som gir korrekt beregningsgrunnlaget for uføretrygd hos personer som har hatt høy næringsinntekt og arbeidsavklaringspenger samtidig, er meldt inn av etaten selv. NAV imøteser derved endringsforslag som gir slik hjemmel.

Departementet foreslår et nytt fjerde ledd i § 12-7. Dette er imidlertid en endring NAV av flere årsaker fraråder.

Krysskoblinger mellom fagregelverk

En slik unntaksregel vil innebære at man kobler regelsett i ulike folketrygdkapitler sammen. Vi har sett i andre tilfeller at slik sammenkobling er veldig uheldig. Vi viser f.eks. til den uheldige sammenkoblingen som har vært mellom gammelt alderspensjonsregelverk og sykepengeregelverket i § 8-35. Her har man blandet inn gammel alderspensjonslogikk i beregningsreglene for selvstendig næringsdrivende på sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger. Dette har gitt store utfordringer i forvaltningen av disse ordningene.

Med den foreslåtte krysskoblingen av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, vil vi kunne få situasjoner hvor man endrer arbeidsavklaringspengeregelverket uten at det fanges opp at uføretrygdregelverket da må justeres tilsvarende.

Et annet argument mot denne særregelen er at det er uheldig å innføre regler i kapittel 12 som skal rette opp eventuelle skjevheter som i praksis følger av regelverket i kapittel 11. For å unngå at næringsdrivende overkompenseres gjennom arbeidsavklaringspengeordningen, anbefaler vi heller å justere avkortingsreglene i kapittel 11 i stedet for å innføre kompliserte unntaksregler i uføretrygdregelverket for denne gruppen.

Konsekvenser av forskyvning av beregningsperiode

Skulle departementet allikevel velge å innføre en slik regelendring som foreslått, vil vi bemerke at man må være oppmerksom på de mulige følgefeilene av å forskyve perioden beregningsgrunnlaget hentes fra. Vi ser allerede i dag i saker med omsorgsopptjening at det å hente beregningstidspunkt og inntektsnivå før uførhet fra to ulike perioder, vil kunne gi unaturlig høy kompensasjonsgrad. Dette er ikke heldig.

Kombinasjonstilfeller

NAV ber samtidig departementet presisere hvordan vi skal håndtere kombinasjonstilfellene - altså de som har både pensjonsgivende inntekt og er selvstendig næringsdrivende? Ved en eventuell lovendring, ønsker vi at det fremgår av forarbeidene hvordan slike situasjoner skal vurderes.

Administrative konsekvenser

Forslaget til § 12-7 fjerde ledd vil medføre administrative kostnader for NAV fordi saksbehandlerne vil måtte vurdere om den pensjonsgivende inntekten var uttrykk for reell inntektsevne. Avhengig av hva næringsvirksomheten er, kan det være vanskelig å dokumentere om inntekten omfattes av unntaket eller ikke. Dette har også sammenheng med at inntekten til en næringsdrivende ofte ikke blir utbetalt i direkte sammenheng med at arbeidet utføres, det vil si at det ikke er sammenfall mellom «arbeidsperioder» på arbeidsavklaringspengene og «inntektsperioder» i opptjeningen av pensjonsgivende inntekt inn mot beregningen av uføretrygds størrelse. Forslaget kan derfor innebære en mer tilfeldig forvaltning av denne brukergruppen.

NAV mener det er viktig å videreføre prinsippet om at pensjonsgivende inntekt anses som uttrykk for reell inntektsevne, og at man derfor ikke bør uthule dette prinsippet. Det er uheldig også i et arbeidslinjeperspektiv. Forslaget medfører videre at saksbehandlingen i NAV blir unødvendig komplisert.

Vårt forslag

På bakgrunn av det ovennevnte foreslår vi at man heller enn å innføre endringer i § 12-7, endrer regelverket for opptjening. Dette vil innebære at grunnlaget er korrekt, uten at man trenger å innføre nye løsninger som gir uheldige bivirkninger som for eksempel forhøyet kompensasjonsgrad.

KAPITTEL 5 «Vilkår for høyere minsteytelse som ung ufør»

Forslag til endring av folketrygdloven § 12-13

Innledning

Behovet for hjemmel som gir mer enhetlig praktisering av vilkårene om minsteytelse som ung ufør er meldt inn av etaten selv. NAV imøteser derved endringsforslag som gir slik hjemmel.

NAV er i tvil om de foreslåtte endringene i ordlyden i §§ 11-21 og 12-13, andre ledd, i tilstrekkelig grad vil få fram en slik ensartet forståelse av regelverket som vi ønsker å oppnå. Det fremkommer av høringsnotatet at endringen kun er ment å være språklig. Den materielle rettstilstanden skal altså være lik som slik departementet oppfatter den i dag, men endringen skal gi innskjerpet praksis i rettsinstansene. Det fremkommer allerede i dagens ordlyd et krav

om at den alvorlige og varige sykdommen må være klart dokumentert og at sykdommen har sammenheng med uførheten. NAV er derfor tvilende til om denne konkrete endringen vil kunne gi ønsket effekt.

Alternativt forslag til endring

NAVs forslag er i utgangspunktet derfor at bestemmelsen utformes slik at alle som får fastsatt uføretidspunktet sitt til før fylte 26 år innvilges en forhøyet minstestytelse som ung ufør. Slik bestemmelsen står nå legges det opp til en uheldig og vanskelig vurdering av sykdom som altså erfaringsmessig kan slå svært ulikt ut.

Presiseringsbehov

NAV mener de foreslåtte presiseringene knyttet til ung ufør ikke vil ha noen effekt. De vil ikke avhjelpe forvaltningen av ung ufør-ordningen.

Skulle departementet allikevel velge å fremholde dette lovendringsforslaget, ønsker vi enkelte presiseringer:

Det bør komme tydeligere frem av forslaget til ny ordlyd i lovteksten at dokumentasjonen faktisk må foreligge før bruker fylte 26 år.

Legene og juristene som bistår i saksbehandlingen i NAV vurderer at det er tilnærmet umulig å vurdere sykdommens alvorlighet løsrevet fra søkers funksjon i dagliglivet. NAVs syn er at funksjon i dagliglivet, som et sentralt moment i vurderingen av alvorlighetskriteriet, er etablert forvaltningspraksis.

Vi foreslår derfor at et krav til betydelig nedsatt funksjonsevne i dagliglivet tas inn i lov eller forskrift, eller uttales klart i forarbeider. Vi oppfordrer samtidig til at det tydeliggjøres at terskelen er høyere for personer med mer diffuse sykdommer, som ikke lar seg påvise objektivt.

Vi mener det er viktig at presiseringen kommer til uttrykk i en rettskilde som Trygderetten og de øvrige domstolene er bundet av.

I praksis har det vært mest utfordrende for NAV å vurdere saker hvor søker har rusplager i kombinasjon med psykisk sykdom. Det er særlig her at rettstilstanden er uavklart. Vi vurderer at det er hensiktsmessig at departementet berører denne problemstillingen særskilt.

Det faktum at beregning som ung ufør kan gis også i tilfeller der vedkommende har gradert uføretrygd, står i noe motstrid med de særlig strenge krav som stilles til sykdommens alvorlighet. På den ene siden legger vi vekt på funksjonsevne i dagliglivet som et moment som taler mot beregning som ung ufør, og på den andre siden kan man innvilge slik beregning til personer som arbeider deltid, og derved viser at de har en viss funksjonsevne. Vi mener dette forholdet bør vurderes nærmere, og at det blir gitt klare retningslinjer knyttet til praktiseringen av reglene på dette området.

Administrative konsekvenser

Saksbehandlingen av denne typen saker er allerede svært ressurskrevende for etaten. Det brukes betydelig med tid på stadig å prøve å sørge for enhetlig og god saksbehandling på et område med uklart regelverk og stadig mer utflytende rettspraksis. NAV mener derfor fremdeles det ville være en ressurslettelse å få innført regelverk som gir forhøyet minsteytelse til alle med uføretidspunkt før fylte 26 år.

Vårt forslag

NAV foreslår som nevnt ovenfor å innføre en ny nedre minstesats for uføretrygd, som erstatter dagens ung ufør-rettighet. Her bør det ikke være øvrige vilkår enn alder. For arbeidsavklaringspenger foreslår vi prinsipalt en tilsvarende ordning, men subsidiært å opprettholde dagens ordning.

Vennlig hilsen

Kristian Munthe
avdelingsdirektør

Liv Tove Espedal
kontorsjef